

Estote Benedicti

občasník samporských benediktínov • 25. decembra 2021 • Vianoce

Výstup na Gerlachovský štít

Ku tvojej 60 Ti prajeme, aby si bol každý deň blízko Bohu
a nikdy nezabudol na ľudí, ktorí ťa na úpätí vrchu
budú s láskou čakať.

Tvoji synovci a netere

Gerlachovský štít

2654,4
m.n.m

CHLIEB

Keď sa povie pojem Sampor a benediktíni, okrem krásneho prostredia, milých, usmievavých, starostlivých a pohostinných mníchov benediktínov, rôznych rozhovorov a povzbudení sa mi v mysli vynorí aj chlieb, ktorý benediktíni pečú vo svojom kláštore – mäkký, voňavý, veľmi chutný, niekedy ešte horúci čerstvo vytiahnutý z pekárenskej pece. Práve takýto chlebič sa mi pred očami vynára ako jeden zo symbolov benediktínskeho kláštora v Sampore a toho, čo v ňom môžeme ako hostia a návštevníci načerpať.

Chlieb je považovaný za jednu zo základných potravín a je symbolom toho, čo potrebujeme pre život v jeho celistvosti. Veď sýtiť sa potrebujeme nielen jedlom, ale napr. aj milým a láskavým slovom, úprimným úsmevom, modlitbami, slovom Božím, sviatosťami, či vzájomným spoločenstvom.

V dnešnom svete a v našej spoločnosti je veľmi veľa hladu a potreby nasýtenia. Niekedy je to hlad telesný, kedy mnohým chýbajú základné potraviny a základné životné potreby. Niekedy je to hlad emocionálny a morálny, kedy mnohí ľudia trpia pocitmi smútku, opustenosti a depresie. Chýbajú nám hodnoty, ktoré by potvrdili dôstojnosť a integritu ľudskej osoby, a ktoré by hľadali dobro druhého človeka. No v živote poznáme aj hlad duchovný. Je to hlad, ktorý sa prejavuje v túžbe po Bohu. Je to hlad po Božom slove a sviatosťach, hlad po modlitbách a vzájomnom spoločenstve. Je to hlad, v ktorom nám chýba Božia blízkosť a prítomnosť, a ktorý sa prejavuje v túžbe po prehĺbení duchovného života.

Celému benediktínskemu Kláštoru Premenenia Pána, ako aj všetkým benediktínom prajem, aby aj naďalej miernili hlad mnohých ľudí, ktorí k nim prichádzame – nielen telesný hlad, ale aj hlad emocionálny, morálny, a hlavne ten duchovný. Nech ako hostia u nich aj naďalej nachádzame nielen výborný a chutný chlebič, ale predovšetkým Krista, ktorý o sebe povedal, že On je chlebom života. Nech nás Boh vypočuje, keď vo svojich rôznych potrebách života v modlitbe Otčenáš prosíme: Chlieb náš každodenný daj nám dnes! ■

Jana Pabáková

V jednej anekdote sa domáci pán chváli svojim návštevníkom záhradkou veľkou len pár metrov štvorcových. „Veľká síce nie je,“ zhodnotil jeden z hostí a pozrel do neba, „zato riadne vysoká!“ Na tento žart si občas spomeniem, keď sa ma niekto spýta, ako sa žije v kláštore. Sľub mníšskej stability nás viaže k životu na jednom mieste. Priestorové ohraničenie je však v niečom relatívne. Nad každým človekom sa dvíha nekonečný priestor, stačí len zdvihnúť hlavu nahor.

Aj v tomto roku prežívame vianočný čas v tieni rôznych obmedzení pohybu a stretávania sa, ktoré vyplývajú z pokračujúcej pandémie COVID-19. V jednej z prednášok počas nedávnych duchovných cvičení v našom spoločenstve sa okolností nášho života v pandemickej dobe dotkol aj náš exercitátor, opát Brendan z Írska. Táto doba ho prinútila viac sa zamýšľať nad ľuďmi, ktorí sú pre rôzne telesné postihnutia obmedzení v pohybe počas celého života. Akoby sme to dokázali prijať, keby sme sa ocitli v podobnej situácii? Avšak práve medzi takýmito ľuďmi sa neraz nájdú žiarivé vzory, ako je napríklad blahoslavený opát Herman z Reichenau. Bol od narodenia telesne postihnutý, ale prekonal všetky prekážky, aby sa stal všetkým veľkým darom svojou učenosťou a láskou k Bohu. Čo bolo Hermanovou tajnou silou? Podľa opáta Brendana to bola viera v nový život, vo vzkriesenie.

Na Vianoce sa Boh stal človekom, aby nám ľuďom priniesol dar nového života. Pozerajme očami viery nahor. Spoločne s Ježišom prekonáme naše prekážky a obmedzenia. ■

o. Ján

V mene celého spoločenstva bratov benediktínov v Kláštore premenenia Pána v Sampore ďakujeme všetkým našim priateľom a dobrodincom, ktorí nás podporujete svojou priazňou, modlitbami, obetami a milodarmi. Všetkých Vás zahŕňame do našich modlitieb a vyprosujeme Vám požehnané vianočné sviatky.

Mnísi zo Sampora

Estote Benedicti, č. 31, 25. 12. 2021.

Občasník priaznivcov a podporovateľov benediktínskeho mníšstva na Slovensku.

Redakcia: o. Ján Dolný OSB, o. Cyprian Tomaszczuk OSB.

Fotografia: o. Cyprian Tomaszczuk OSB, okrem: o. Jozef (s. 15), br. Pavol (s. 9, 12).

Grafická úprava: o. Michal Mária Kukuča OSB.

Nepredajné.

S PSYCHOLÓGIU A VIEROU

Pokračujú večerné stretnutia z cyklu „Psychológia v službách života viery“. V stredu 10. novembra Janka Vindišová v prednáškovej miestnosti kláštora rozprávala na tému: „Keď život bolí – depresia, úzkosť, strach. Depresia vs. temná noc duše. Implikácie pre pastoračnú prax.“ Predtým, 6. októbra, bolo témou stretnutia uvažovanie o tom, ako zvládať emócie a aké je ich miesto v kontexte duchovného života. Téma úvodného stretnutia v septembri znela: „Psychológia vs. viera. Nepriatelia alebo spojenci?“ V rámci každomesačnej prednášky je možnosť diskusie a po jej skončení sa koná modlitba kompletória v kláštornej chráme o 20.00 hod. Cyklus stretnutí vedie Janka Vindišová, psychologička a odborná asistentka na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Prednášky sú koncipované zvlášť s ohľadom na potreby stálej formácie mníšskeho spoločenstva, ale z ich obsahu a spracovania môže načerpať každý, kto chce prehĺbiť svoje poznanie v dôležitej a citlivej oblasti prieniku duševnej a duchovnej. Pozvania na nasledujúce stretnutia nájdete na webstránke kláštora (obyčajne sa konajú v prvú stredu mesiaca). ■

Janka Vindišová, psychologička a odborná asistentka na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

TAJOMSTVÁ SAMPORA

Brat Svorad je autorom neoficiálnej webstránky obce Sampoř. Ako píše v úvode: „Keďže je o Sampoře na internete a v publikáciách málo

informácií, rozhodli sme sa založiť stránku, aby sme tak zadostučinili deficitu informácií o našej dedinke. Webová stránka je venovaná rodákovi Sampořčanovi, prisťahovalcovi do Sampořa, sampořským chalupárom, návštevníkovi, pútnikom, turistom a všetkým, ktorí majú záujem spoznať ďalekú i blízku históriu tejto maličkkej dedinky v údolí, ktorá vznikla začiatkom 14. storočia.“ Na adrese www.sampoř.net nájdete rôzne informácie o Sampoře: história obce, chronológia dôležitých udalostí, predstavitelia obce, cirkvi, vojna a fotogaléria. ■

Monika Čunderlíková a Dářiř Hybel spolupracovali na vedení meditačného stretnutia po prvýkrát.

OTVÁRALI OČI

Po ročnej pandemickej prestávke od 12. 10. 2020 do 14. 10. 2021 sa podarilo zorganizovať meditačné stretnutie aj za účasti hostí z Poľska. Doteraz ho zvyčajne viedol o. Maksymilian Nawara, tentoraz to bol Dářiř Hybel, ktorý na svojich konferenciách osvetľoval základné princípy meditácie. Východiskovým textom bolo stretnutie slepca z Jericha s Ježišom. „Je to príbeh bohatý na význam a symboliku, ktorý nás veľa učí. Dôraz som kladol na vernosť praktizovaniu meditácie aj napriek nepriaznivým okolnostiam,“ hovorí Dářiř Hybel. O organizačnú stránku stretnutia sa postarala oblátka Monika Čunderlíková. „Obdivujem slovenskú skupinu meditujúcich. Závidím im aj to krásne a duchovne bohaté miesto ich formácie. Mrzí ma, že zo zdravotných dôvodov sa stretnutí nemohol zúčastniť o. Jozef, duchovný vodca členov skupiny.“ ■

V októbri oslávil otec Vladimír 60. narodeniny. Pri tejto príležitosti mu jeho rodina darovala okrem iného aj výstup na Gerlach (so sprievodcom) a obuv vhodnú na tento výlet. Počas sv. omše sa za oslávenca modlili predovšetkým jeho príbuzní, komunita, ale aj priatelia zidení na oslave. Kázeň mal priorov synovec Marek Poláček. Na základe Abrahámovho príbehu vysvetľoval, že stojí za to dôverovať Bohu a počúvať jeho hlas. Boh vždy drží svoje slovo, o čom svedčí život, povolanie a dielo benediktínskeho priora. Po sv. omši sa všetci gratulanti, a hlavne veľká rodina troch pokolení Kasanovcov, stretli na obede v Dome chleba. ■

ÚRADY A ZODPOVEDNOSTI

V súlade so zvykmi kláštora otec Vladimír 20. novembra odovzdal bratom úrady a zodpovednosti v spravovaní jednotlivých oblastí kláštorného života na nasledujúci rok. Niektoré z ich sú: o. Vladimír – hospodárstvo; o. František – podprior a rektor kostola; o. Blažej – člen seniorátu, intencionár; o. Jakub – kantor, hospodár ornej pôdy; o. Jozef – rektor oblátov a magister juniorov; o. Damián – prefekt kuchyne, člen seniorátu, koordinátor domu hostí; br. Ladislav M. – majordóm, stolár; br. Marián – konateľ CSPB s.r.o., infirmár, depozitár; o. Michal – magister chóru, informačné technológie, vrátnik; o. Igor – magister novicov, sekretár seniorátu, hospodár kláštora; br. Svorad M. – zelátor, knihovník, prefekt hostí; o. Ján – ceremoniár, prefekt štúdií, vydavateľská činnosť; o. Cyprián – sakristián, právovnik, včelár; br. Juraj – služba v dome hostí, člen liturgickej komisie; br. Rastislav M. – zámočnícka dielňa, orná pôda, majordóm; br. Dominik – pomocník prefekta kuchyne, šatník. ■

Otec František na tretí rok ostáva podpriorom kláštora.

JEDNOU VETOU

19. septembra – stretnutie oblátov

19. septembra – o. Jozef a o. Damián viedli farskú obnovu vo farnosti Sedembolestnej Panny Márie, Martin-sever

24. – 25. septembra – o. Ján sa zúčastnil kurzu duchovného sprevádzania na Teologickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci (prvé z troch stretnutí)

28. – 29. septembra – o. Ján mal v Skalke pri Trenčíne prednášku o benediktínskom živote pre trenčianskych stredoškôľakov

2. októbra – o. Igor mal prednášku pre juniorky satmárok v Liptovskej Štiavici

12. októbra – o. Ján sa zúčastnil na besede o rehoľnom živote so študentmi na Gymnáziu E. Steinovej v Košiciach

13. októbra – pohreb Marty Kukučovej v Bratislave; stará mama o. Michala Márie

16. októbra – stretnutie oblátov

18. októbra – br. Dominik ukončil kanonický noviciát

20. októbra – o. Michal Mária mal prednášku na tému „Obrátenie sv. Benedikta“ pre študentov bývajúcich na internáte Svoradov v Bratislave

21. októbra – o. Ján mal v Nitre v rámci sabbatického programu pre kňazov prednášku „Oddych a modlitba“

30. októbra – noviciátsky výlet do Martina

7. – 13. novembra – o. Vladimír viedol duchovné cvičenia pre misijné sestry v Ivanke pri Nitre

14. – 19. novembra – o. Ján viedol v Spišskej Kapitule duchovné cvičenia pre kňazov

16. – 18. novembra – o. Vladimír viedol duchovné cvičenia pre členov Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul – vincentínov

18. novembra – v Šebastovciach pohreb Marii Tirpakovej, starej mamy br. Svorada

20. novembra – o. Igor a o. Damian sa zúčastnili slávnosti večných sľubov br. Norberta v českom Rajhrade ■

INTENZÍVNY ŽIVOT

Otec Maximilián Nawara, predsedajúci opát Kongregácie Zvestovania, hovorí o dozrievaní, malých komunitách a prvých hrobchoch.

Otec Cyprián: Čo je vašou prvou myšlienkou, keď sa povie Sampor?

Otec Maximilián Nawara: Mladá, nadšená komunita a krásny kláštor nachádzajúci sa vo veľmi pôvabnej oblasti. Toto je moja skúsenosť počas mojich návštev v Sampore, najprv ako brata v mníšskom povolani, ale aj ako člena rady kongregácie, na čele ktorej stal opát Ansgar a teraz ako úradujúci opát prezes benediktínskej Kongregácie Zvestovania, ku ktorej patrí slovenský kláštor benediktínov. Chcem spomenúť aj návštevy za účelom duchovnej obnovy, ktorú raz ročne vediem pre slovenskú meditačnú skupinu.

Pri opise našej komunity sa často používa slovné spojenie „prvotné nadšenie“. Akoby sa naznačovalo, že keď pominie, čo je prvotné, nebude to už také krásne a dobré.

Čas ukáže. Začiatok má svoj priestor: nadšenie, vedomie, že sme prví, že udávame smer, určujeme štandardy. Začiatok je aj časom vytvárania väzieb: do zakladajúcej skupiny prichádzajú noví bratia, začína sa od nuly. Iné je to, keď je komunita už upevnená a má veľa členov a noví členovia pribúdajú, keď sa stavia kláštor a kladú sa základy rytmu života. Čo je pomaly vidieť aj u vás. Dynamika spoločného života je výsledkom mnohých podmienok, okolností a situácií. Vynára sa teda otázka: do akej miery bude táto prvá generácia schopná sprostredkovať atmosféru, hodnoty a štýl vyvinuté počas prvých rokov spoločného života. To sa dozvieme, keď sa kormidla kláštornej lode ujme druhá generácia mníchov.

Myslím si, že dnes zloženie komunity silne určuje naše rozhodnutia, zmeny a

hľadanie nových riešení. Nie je nás 6 alebo 8, ale je nás 18.

Áno, je to všeobecné pravidlo. Niečo, čo bolo možné, samozrejme a normálne v malej komunite, už nie je a často ani nemôže byť samozrejme alebo normálne vo veľkej komunite. Osobne som zástancom malých komunít.

Súvisí to s vašou aktuálnou skúsenosťou?

Je to skutočne tak, keďže vytvárame novú komunitu benediktínov na Ukrajine, v Solonkách pri Ľvove. Osobne zisťujem, aká sila, potenciál a možnosti sú v malej komunite. Som presvedčený, že každá komunita, ktorá vo svojom rozvoji dosiahne úroveň asi tucta mníchov, by mala myslieť na fundáciu, na založenie nového kláštora. Fundácia generuje novú energiu, otvára nové perspektívy a mení spôsob myslenia. Výzva a s ňou spojené riziká skutočne formujú rodinné spoločenstvo a stávajú sa jej bohatstvom. Úplne inou skúsenosťou kláštorného života sú malé spoločenstvá. Intenzita života nového spoločenstva, vytváranie vzťahov a väzieb i zodpovednosť za dielo – to všetko mimoriadne osviežuje a umocňuje evanjeliový život. Keď je nás pár a nie tucet či niekoľko desiatok, na prvý pohľad vidíme všetko a všetkých. Nie je možné vybudovať pohodlnú skrýš, urobiť minimum a maskovať sa. Musíš žiť autenticky, obetovať sa, prestať kalkulovať.

Druhá strana tej istej mince: malá komunita, ktorá vymiera.

Áno, existujú komunity, ktoré sa veľmi zmenšili, pretože im chýba sebavedomý pohľad do budúcnosti. Dnes musíme povedať, že v našom okruhu západného sveta je čas veľkých opátstiev, veľkých fariem a mocných štruktúr za nami.

Ako zistiť, kedy je komunita zrelá?

Odpoveď nie je jednoduchá. Je ťažké stanoviť znaky, ktoré nejakým spôsobom objektívne určia, že komunita dosiahla svoju zrelosť. Dynamika spoločného života je ako láska: neustále v určitom procese, vývoji a postupných fázach. Nemá teda zmysel čakať na dospelosť, ale radšej žiť s vedomím, že robíme to najlepšie, čo vieme, hoci nie sme a nikdy nebudeme dokonalí.

Je veľa okolností, ktoré ovplyvňujú stav spoločenstva, jeho vitalitu a vernosť Bohu. Myslím si, že oveľa dôležitejším aspektom zdravia komunity je jej ochota riskovať. Znamená to jej otvorenosť pre Božie volanie. Ak sme sústredení na seba, tak si Boha, ktorý od nás očakáva niečo nové, nevšímame, alebo sa k nemu dokonca budeme správať ako k vretelcovi, ktorý sa nám snaží niečo vziať, niečo pokaziť, v niečom prekážať. Veľmi nebezpečná situácia.

Existujú spôsoby, ako sa tomu vyhnúť?

„Naozaj hľadáš Boha?“ – Benedikt sa pýta novica. Toto je základná pravda o zmysle a kráse mníšskeho života. Z kláštora možno spraviť efektívny hotel, služby a výrobný podnik, ale ak tam nie je duchovné hľadanie Boha, túžba stretnúť sa s Ním, život v Jeho prítomnosti – tento dokonalý mechanizmus sa obráti proti členom komunity. Je za tým ešte jedna vec: pripravenosť plniť Božiu vôľu. Boh od nás vždy očakáva, že budeme reagovať na prítomné výzvy, na aktuálne okolnosti, v ktorých žijeme. Toto sú znamenia doby. Preto argument: Vždy to tak bolo! – je argumentom, ktorý paralyzuje vývoj, ohrozuje ho alebo mu dokonca bráni. Boh k nám prichádza v

každodennom živote (vrátane potrieb miestnej Cirkvi, potrieb našich hostí, vnímavosti nových členov komunity), preto stojí za to zapojiť sa do tohto každodenného života, brať ho vážne, oceňovať a prežívať ho. Potom je pre nás ľahšie vidieť Boha, ktorý nás miluje a zachraňuje.

Je toto dôvod, prečo kedysi veľmi prosperujúce misionárske komunity dnes vymierajú?

Mám skúsenosť z dvoch komunít, ktorých existencia sa končí. V jednej z nich, keď som bol pred dvoma rokmi na návšteve, som zistil, že medzi týmito staršími bratmi je stále ochota zmeniť sa, prijať pomoc, spolupracovať na náprave a obnove. Stále tam bola nádej. Reagovali na naše podnety a dnes sa tešia z jedného mnícha s dočasnými sľubmi, jedného novica a dvoch kandidátov. Druhá komunita, o niečo početnejšia, ale tiež veľmi stará, túto otvorenosť nemá. Domiňuje tam duch: „sme zmierení s nevyhnutným“, „my sa máme dobre“, „nič nezmeníme“, „na tento stav sme si už zvykli a nechceme, aby nám niečo narušilo poriadok“.

A ako môžeme predpokladať..., títo

mnísi sú poslednou generáciou benediktínov v tomto kláštore.

Áno..., ale napadla mi ešte jedna vec. Možno ukazovateľom dospelosti komunity je ... vlastný cintorín. Áno! Keď už máme svojich otcov a bratov na druhej strane života, potom sa v istom zmysle môžeme považovať za spoločenstvo, ktoré dosahuje plnosť. Vďaka eschatologickej dimenzii. ■

Otec Maksymilian Nawara OSB - narodený v roku 1979, benediktín opátstva v Lubini, od roku 2006 vedie Centrum kresťanskej meditácie v Lubini; od roku 2018 opát prezes Benediktínskej kongregácie Zvestovania, od roku 2021 člen Stálej komisie Synody benediktínskych opátov.

BOH VEDIE PRVÉ KROKY

Od samého začiatku sme mali istotu, že sme na správnom mieste.

Auto je vynikajúcim prostriedkom na prekonávanie rôznych vzdialeností. Umožňuje dostať sa na potrebné miesta a k iným ľuďom. Vynikajúcim prostriedkom na prekonávanie vzdialenosti je však aj slovo. Ním sa možno dostať k srdcu druhého človeka. Sv. Benedikt v prológu svojej Reguly píše: „Počúvaj, synu, ... nakloň ucho svojho srdca... Moja reč sa teraz teda obracia k tebe...“ A práve o to nám išlo ešte pred vstupom do kláštora. Slovami Reguly sv. Benedikta sme chceli preniknúť k srdciam iných. Chýbal nám však slovenský preklad tohto vzácneho diela. S Milanom Žilom, lekárom a kňazom, ktorý bol fascinovaný Regulou sv.

Benedikta, sme sa pustili do jej prekladu. Na tlač v knižnej podobe sme potrebovali peniaze. Zamenili sme teda jeden prostriedok za druhý – peniaze za auto sme použili na tlač. Dňa 9. 5. 1998 sme získali imprimatur od vtedajšieho banskobystrického diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža so slovami: „S veľkou radosťou dávam imprimatur na knihu Svätý Benedikt z Nursie – Regula a Svätý Gregor Veľký – Dialógy, Kniha druhá.“ Slovo sv. Benedikta mohlo začať svoju púť k srdciam ľudí. Nadšene sme ho usmerňovali.

S veľkou nádejou na ďalšiu spoluprácu sme ho poslali do Ameriky do Opátstva svätého An-

Otec Ján ako ceremoniár pri požehnaní kláštora na sviatok Zjavenia Pána.

BENEDIKTÍNSKY KLÁŠTOR PANNY MÁRIE V ŠTÔLE

1314 – cca 1436

dreja Svorada v Clevelande. Bol to zároveň signál, ktorým sme chceli povedať: Sme tu! Ochotní a pripravení realizovať myšlienku niekdajšieho clevelandského opáta Teodora Kojiša založiť kláštor na Slovensku! Signál bol vyslaný, ale odpoveď neprichádzala. Alebo prišla, ale nie tak, ako sme ju čakali. O. Michal Brunovský OSB z Clevelandu vkladal nádeje do košického seminára, kde mal niekoľko prednášok o benediktínskej spiritualite. Začala sa milá spolupráca amerického opátstva s košickým seminárom. Viacerí košickí seminaristi absolvovali v Clevelande svoj pastoračný ročník. Vďaka nim sme sa dozvedeli, že náš slovenský preklad Reguly sa dostal k adresátom. Na tento signál reagovali až o niekoľko rokov, keď sme už boli v Bacúrove. Ocenili sme ich ústretovosť a veľkodušnosť. Prijali sme ponuku na spoluprácu. O. Jozef Brodňanský OSB mohol prežiť rok v ich kláštore, mohol sa učiť zo skúsenosti „staršieho brata“. Našli sme otvorené srdcia i „peňaženku“, čo nám pomohlo pri financovaní budovy kláštora v Sampore.

Ďalší signál za more sme vyslali do benediktínskeho Opátstva sv. Anselma vo Washingtone prostredníctvom o. Filipa Sima OSB. Ukázal sa byť otvorený pre spoluprácu pri založení kláštora na Slovensku a jeho spolubratia mu to nielen dovolili, ale ho v tom aj podporovali. Napriek tomu, že na Slovensku prežil viac rokov a širil tu benediktínsku spiritualitu v čase, kým sme my s o. Blažejom boli vo formácii v Poľsku, nemohol sa priamo podieľať na novom založení, pretože sa musel pre neodkladné povinnosti vrátiť do svojho kláštora. Ale aj na tento signál prišla odpoveď. Bolo to v čase, keď sme chceli, aby o. Ján Dolný OSB dokončil vo Washingtone svoje doktorandské štúdium. Ako náš postulantom istý čas býval v Opátstve sv. Anselma. Vďaka tomu ne strácal kontakt s mníšskym životom a po návrate z „veľkého sveta“ mohol hľadať svoje miesto v „malom kláštore“ v Sampore.

Od našich amerických spolubratov nás síce delia stovky kilometrov, ale pociťujeme ich priazeň a blízkosť. Občasné návštevy to potvrdzujú.

Zrejme by sa dalo písať o mnohých iných vysielaných signáloch do blízkeho i ďalekého okolia a o pozitívnych reakciách na ne, ale stačí vedomie, že my, takmer s prázdnyimi rukami, by sme skutočne na zelenej samporskej lúke nič nedosiahli, keby nebolo množstvo malých i veľkých nadšencov pre toto Božie dielo. Nech je za to vo všetkom oslávený Boh. ■

Asi sedem kilometrov vzdušnou čiarou na severovýchod od Štrby leží malá podtatranská obec Štôla. V roku 1314 bol na jej mieste založený benediktínsky kláštor. Jeho výstavbu finančne podporilo Ostrihomské arcibiskupstvo i zástupcovia miestnej šľachty. Kláštorňný kostol bol pravdepodobne zasvätený Panne Márii. Podľa dochovaných správ sa stal kláštor v Štôle krátko po založení terčom zbojníckeho útoku. Už o pár rokov v ňom však benediktíni dokázali obnoviť život mníšskeho spoločenstva.

Kláštor mal spadať pod jurisdikciu benediktínskeho opátstva v Hronskom Beňadiku, z čoho sa dá usudzovať, že mal štatút priorátu. Túto domnienku potvrdzuje skutočnosť, že sa nám zachovali mená troch priorov kláštora: Tyhil, Konrád a Mikuláš.

Zánik kláštora spôsobili husitské výboje v tridsiatych rokoch pätnásteho storočia.

Na mieste, kde stál kláštor, sa nezachovali viditeľné pozostatky, pretože jeho kamene sa podľa pamäte miestnych ľudí použili na stavbu kaštieľa a školy v blízkyh Batizovciach. Časť stĺporadia bola objavená nedávno pri rekonštrukcii rodinného domu. Okrem toho sa zachoval kamenný reliéf, ktorý pravdepodobne znázorňuje Panu Máriu. Mementom prítomnosti benediktínov v Štôle zostáva ovocný sad. Slivky, ktoré mnísi vysadili, prežili samorodým spôsobom niekoľko storočí a sú tak zaujímavou ovocinárskou raritou na Slovensku. ■

Slivky v záhrade bývalého kláštora

PÁN S VAMI. I S DUCHOM TVOJÍM.

Tento liturgický pozdrav vychádza z reči Božieho zjavenia vo Svätom písme.

Na začiatku slávenia sv. omše a na konci pred záverečným požehnaním zaznie v liturgii sv. omše dialóg celebrujúceho kňaza so zhromaždeným ľudom: „Pán s vami. I s duchom твоjím.“ V bežnej reči to už dnes nie zaužívaný pozdrav, preto nám jeho význam môže byť málo zrozumiteľný.

Tento liturgický pozdrav vychádza z reči Božieho zjavenia vo Svätom písme. V Knihe Exodus Boh kladne odpovedá Mojžišovi na prosbu, aby osobne sprevádzal svoj ľud na púti do zaslúbenej zeme (porov. Ex 33,12-17). Po Mojžišovej smrti sa Boh zaručuje Jozuemu: „Ako som bol s Mojžišom, tak budem aj s tebou. Nenechám ťa bez pomoci, ani ťa neopustím“ (Joz 1,5). V Knihe sudcov slovami „Pán s tebou“ pozdravuje Pánov anjel Gedeona, ktorého si Boh vybral, aby viedol Izrael v boji s Madiánčanmi (porov. Sdc 6,12). Boh takýmto spôsobom v Starom zákone znovu a znovu uisťoval Izrael, že je prítomný v jeho strede.

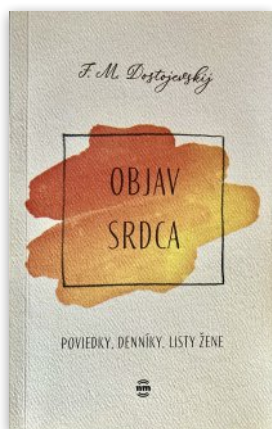
Na začiatku Evanjelia podľa Lukáša anjel pozdravuje Pannu Máriu: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou“ (Lk 1,28). V Máriinom živote je Boh skutočne prítomný novým spôsobom – v tajomstve vtelenia. Ježiš Kristus, pravý Boh a pravý človek, je živý uprostred svojej Cirkvi a jeho skutočnú prítomnosť prežívame zvláštnym spôsobom pri slávení Eucharistie. Preto je liturgický pozdrav „Pán s vami“ taký účinný – vyjadruje naše presvedčenie, že Ježiš Kristus, ktorý prišiel na svet ako človek, zostáva s nami, je prítomný uprostred nás a pôsobí v nás.

Odpoveď „I s duchom твоjím“ má takisto biblický základ. V závere Druhého listu Timotejovi apoštol Pavol zdraví adresáta listu: „Pán nech je s твоjím duchom“ (2 Tim 4,22). Pavlovo sviatosťné chápanie kresťanského života priliehavo vyjadrujú slová: „Kto sa spája s Pánom, je s ním jeden Duch“ (1 Kor 6,17). Odpoveďou „I s duchom твоjím“ veriace spoločenstvo vyjadruje vieru v sviatosťné kňazstvo, ktorým je celebrant zvláštnym spôsobom zjednotený s Kristom pri slávení eucharistickej obety. ■

br. Svorad Mária

RUSKÝ VELIKÁN

Smrť oboch rodičov v detstve, prežitie vlastnej smrti (tesne pred popravou mu bola udelená milosť), vyhnanstvo na Sibíri, smrť manželky, brata, dvoch detí – toto je stále ešte neúplný výpočet životných úderov ťažko skúšaného ruského velikána, ktorý sa dočkal zadosťučinenia až po smrti.

Keď sa hovorí o literárnej tvorbe Dostojevského, väčšina ľudí si asi spomenie na jeho najznámejšie románové diela ako Bratia Karamazovci, Zločin a trest, Idiot alebo Poníženi a potupení. Okrem týchto románov sa venoval aj početným krátkym prózam. Výber niekoľkých z nich vyšiel v slovenskom preklade vo vydavateľstve Nové mesto pod titulom „Objav srdca“. Prvým textom v tomto výbere je poviedka „Chlapček u Krista na Vianoce“.

Dostojevskij predstavuje chlapčeka ako bolestný prototyp tisícky detí, ktoré sa počas najkrajších sviatkov roka túlajú v tých najkruťejších zimách po uliciach. Autor sa neskutočne dojímavo dokáže vžiť do duše malého dieťaťa, ktoré stráca matku, domov, jedlo a nakoniec i vlastný život. Druhou v poradí je poviedka „Vianočný stromček a svadba“, ktorá predstavuje etickú a sociálnu kritiku vtedajšej spoločenskej smotánky. „Roľník Marej“ je poviedka, ktorej dej je zasadený do sibírskej väznice, kde autor strávil štyri roky. Príbeh vykresľuje spomienku z detstva, ktorá mu pomáhala prežiť ťažké chvíle. „Malý hrdina“ je jediné dielo, ktoré Dostojevskij napísal počas vyšetrovacej väzby v Petropavlovskej pevnosti. Je prvým Dostojevského dielom vydaným v slovenčine (1893). Poviedka „Sen smiešneho človeka“ je podľa niektorých kritikov takmer úplnou encyklopédiou kľúčových tém Dostojevského tvorby. Ide o filozofické dielo, ktoré sa zamýšľa nad zmyslom ľudského života. Ďalšou v poradí je

Niekedy malé veci skrývajú veľké pravdy.

poviedka „Na margo Kronbergovcov“ – protest voči súdnemu procesu, pri ktorom oslobodili otca týrajúceho sedemročnú dcéru. Predposledný príspevok v knihe je „Pre nič za nič“. Tu sa autor zamýšľa nad množiacimi sa samovraždami. Kniha „Objav srdca“ končí výberom z listov Dostojevského. ■

MÔJ POHĽAD

Poviedky živo vykresľujú duševný stav dieťaťa, jeho rozčarovanosť, jeho pocity nevinu a súboja s osudom. Dostojevskij vedel, že príbehy budú čítať aj dospelí, pre-

to často hovorí cez detskú dušu do svedomia dospelého človeka. Celý jeho život, pestrý ako les v jesennom období (a niekedy ako les po kalamite), bol premietnutý a výrazne podpísaný do jeho literárnych diel. Hoci ho niekedy pri písaní súril čas (najal si stenografku) a možno by nenapísal toľko, koľko napísal (písal aj preto, aby mohol splatiť dlhy), stal sa velikánom svetovej literatúry.

br. Svorad Mária

Prosíme o 2% z daní
pre naše občianske
zdzruženie **kvet AbvvoB**.

IČO/SID: 45024979

Sídlo: 96231 Sampor,
Kláštor Premenenia Pána,
Sampor 50

VOLÁ SA PETER

Po sv. Jánovi Pavlovi II. nie je pre Poliaka jednoduché stretnúť iného pápeža.

Dokonale si pamätám na to osvetlenie, keď som prvýkrát pochopil, že pápež nie je Poliak, ale je to predovšetkým Peter, otec Cirkvi. Bolo to na svätej omši jeho blahorečenia vo Vatikáne, keď som okolo seba počul všetky jazyky sveta a videl som celý svet na jednom mieste a lásku k novému blahoslavenému. Vtedy som pochopil, že Ján Pavol II. patrí nielen nám Poliakom, ale aj všetkým ostatným. Spoločne!

Pri stretnutí so Svätým Otcom Františkom som bol zvedavý. Áno, nemal som také emócie ako predtým pri stretnutí s Jánom Pavlom II., ale nie preto, že Peter je tentoraz z Argentíny. Rozdiel bol vo mne: dozrel som, zakúsil som toho viac a na svojej duchovnej a osobnej ceste som o kúsok ďalej. A to prinieslo rozdiel.

So záujmom som si prečítal dojmy br. Svorada zo stretnutia s pápežom Františkom. „Neveriaci človek by možno chápal stretnutie so Svätým Otcom ako veľkolepé podujatie so známou osobnosťou, celebritou či dokonca so superstar, ktorú vidíme len na obrazovke a sme (imaginárne) blízko nej, ak odoberáme jej príspevky na sociálnej sieti,“ začína a potom opisuje svoje pozorovania. „Isto, bolo to veľkolepé podujatie, ale ani zďaleka sa nepodobalo tým ‚koncertovým‘. Nikto nebol opitý, možno akurát tak Duchom Svätým. Áno, ľudia plakali, ale od dojatia, nie od nepokojov, ktoré bývajú často na svetských ‚veľkolepých‘ akciách. Zaslúži si jeden človek takú pozornosť? Jednoduchá odpoveď – nie, nezaslúži. Ale pápež, nie je ‚len človekom‘. Je Kristovým námestníkom, a to je už čo povedať. Je viditeľnou hlavou Cirkvi, v ktorej sme my všetci. Sám pápež upriamuje pozornosť na Krista, svojím po-

stojom, pokorou a životom. Je pápež celebrita? Nie, on je viac – je Námestníkom, ktorý zastupuje na zemi Toho, ktorý je našou vierou, cestou, nádejou a cieľom,“ uzatvára br. Svorad.

Brat Pavol a otec Blažej zase spomínajú gesta pápeža – v Prešove a v Šaštíne:

„Veľkým zážitkom bolo pre mňa korunovanie ikony Presvätej Bohorodičky zlatými korunkami a spev akatistu k Presvätej Bohorodičke na počesť jej milostivej klokočovskej ikony“ – vraví br. Pavol a aj o. Blažej oslovila pápežova láska k Matke. „Na záver sv. omše ma silno oslovilo gesto Sv. Otca, keď Sedembolestnej daroval zlatú ružu. Toto gesto mi pripomenulo Jána Pavla II., ktorého mnohí označovali za ‚mariánskeho‘ pápeža, a ako vidieť, pápež František je na tej istej ‚vlnovej dĺžke‘ ako Ján Pavol dnes už svätý“.

A tak som znova pochopil, že služba Petra je univerzálna. ■

Bratia Svorad a Pavol po sv. omši v Prešove.

NA CESTE ZA JEŽIŠOM

o. Jakub

Aj keď sa mi nepodarilo osobne sa zúčastniť návštevy pápeža na Slovensku, po tom, ako som si vypočul v našom refektári pri večeri všetky jeho príhovory a homílie, zistil som, že Svätý

Otec prišiel navštíviť aj mňa. Priniesol mnoho podnetov a povzbudení týkajúcich sa aj môjho každodenného života: schopnosť prijať tajomstvo v kontemplácii, tvorivosť a vyhľadávanie nových ciest na ohlasovanie evanjelia, dialóg, prijatie Ježiša najmä v chudobných, láska ku krížu a vydávanie svedectva o ňom... Všetko je veľmi aktuálne. Len je toho veľa a nemôžem povedať, že to viem všetko naplniť. Požiadavky pápeža Františka sú zrejme vyššie ako moje schopnosti. Tak čo mám spraviť?

Blížia sa Vianoce, ktoré by sme v podstate mohli pomenovať sviatkami „Božej neschopnosti“. Je prichádzajúci Mesiáš schopný vyplniť svoju úlohu spasiteľa, keďže je dieťaťom? Veď nie je

schopný ani sa postaviť na nohy, a o čo menej dvíhať kríž! A napriek tomu sa mu podarilo vyplniť všetko, čo mu určil Otec. Nebolo to možné inak, ako skrze dlhú a namáhavú prípravu. Číže aj on potreboval čas a cestu, na ktorej by mohol dozrievať a krok za krokom sa pripravovať na verejnú činnosť. Túto takmer tridsaťročnú prípravu evanjelisti sotva spomínajú. Jediný Lukáš opisuje udalosť s dvanásťročným Ježišom v chráme, ďalších osemnásť rokov jeho skrytého života spomína len jednou vetou:

Ježiš rástol v múdrosti, vo vzraste a milosti pred Bohom a pred ľuďmi (porov. Lk 2,52).

Je potešujúce, že aj Syn Boží kráčal ľudskou cestou detstva a puberty, teda cestou dozrievania k dospelosti. Číže jestvuje niekto, ku komu sa môžem na mojej niekedy namáhavej ceste k zrelosti pripojiť. ■

ZDRAVÝ ROZUM

o. Igor

Raz som sa svojich spolubratov pred sv. omšou opýtal, či má niekto úmysel, za ktorý by som ju mohol obeť, keďže som v ten deň slúžil druhú sv. omšu. Úmysel sa rýchlo našiel, no zau-

jala ma poznámka jedného brata, že by bolo možno dobré odslúžiť ju za „zdravý rozum“. Trochu som nad ňou premýšľal, no vôbec sa mi nezдалa byť prehnaná. Myslím, že nebudem osamotený a že sú mnohí, ktorí majú ten pocit, že by sa nám dnes zdravého rozumu trochu zišlo. Trochu sa zastaviť a porozmýšľať, komu alebo čomu ešte vlastne veríme. Ak človek vidí rozdelenie v spoločnosti, neteší sa z toho, o to viac, ak ho vidí vo vlastnej Cirkvi, v ktorej začíname dávať viac prednosť svojim osobným názorom alebo tým, ktorí hlasno kričia, pred au-

toritou Cirkvi (áno aj ona môže spraviť chyby, alebo nekonať podľa našich očakávaní). Toto rozdelenie som trochu vnímal aj počas slávania spomínanej omše. Nechcel by som ešte viac rozdeľovať, za dôležité považujem skôr naozaj sa trochu zastaviť a použiť aspoň trochu zdravého rozumu. Aby sme pri prílišnom hájení vlastného presvedčenia a pravdivosti svojich názorov nenechali stáť Krista niekde bokom, aby sme na neho nezabudli. Toho Krista, ktorý keď posielal učeníkov do sveta, povedal: „Kto vás počúva, mňa počúva“ (Lk 10,16). ■

PÁPEŽSKÉ VODIDLÁ

Má iný štýl ako jeho predchodcovia, no jedno sa nemení: prichádza ako Peter a pre svojich súčasníkov je „skalou“.

V záhrade Prezidentského paláca boli: o. Igor a o. Ján; v Katedrále sv. Martina: o. Vladimír, o. Jozef a o. Cyprián; v Prešove o. Jozef, br. Svorad Mária a br. Pavol; v Šaštíne: o. Blažej a br. Ladislav Mária. Niektorí sa podelili s tým, čo sa ich v príhovoroch pápeža Františka dotklo.

o. Vladimír

„Homília musí mať vnútornú súdržnosť: myšlienku, obraz a cit; aby ľudia odchádzali s myšlienkou, obrazom a niečím, čo pohlo ich srdce“ (Bratislava).

Viem, že homília je umenie a už 36 rokov sa ho učím. Vždy s bážňou prichádzam k ambónu. Myslím na tých, ktorí ma budú počúvať a v duchu sa za nich modlím. Tento návod na homíliu sa mi veľmi páči aj preto, že už som počul veľa homílií, kde hlavnou témou bol vtíp alebo zahmlievanie evanjeliového posolstva. Ospravedlňujem sa všetkým, ktorí po mojej homílii odchádzali bez myšlienky, obrazu a niečoho, čo pohlo ich srdce.

o. Blažej

Na návštevu Svätého Otca som sa veľmi tešil, pretože na rozdiel od jeho predchodcov sv. Jána Pavla II. a Benedikta XVI. som pápeža Františka ešte nezažil „na živo“.

Z príhovoru Sv. Otca počas sv. omše v Šaštíne, kde hovoril o troch rozmeroch a vlastnostiach viery Panny Márie: cesta, proroctvo a súcit; ma prekvapil a zaujal druhý bod. S podobnou myšlienkou som sa ešte nestretol. Sv. Otec povedal, že „svojím životom je mladé nazaretské dievča proroctvom Božieho diela v dejinách, Jeho milosrdného konania, ktoré rozvracia logiky sveta, povyšuje ponížených a rozptyľuje tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú“.

Sv. Otec nás vyzval, že aj my nemôžeme zredukovať svoju vieru na cukor, ktorým si

osladzujeme život. Ježiš je znamením, ktorému budú odporovať, ale nejde o to, aby sme boli k svetu nepriateľský, ale aby sme boli znamením.

V kontexte slov Sv. Otca som si uvedomil, že on sám je prorokom dnešných čias. František sám hlboko žije to, čo hlása, a tak ako pravý Boží proroci v histórii Izraela, aj on sám je Božím mužom na svojom mieste. A tak ako proroci „znepokojovali a dráždili“ mnohých v židovskom národe až tak, že ich viac nechceli počúvať a pripravili ich o život, tak aj Sv. Otec František znepokojuje a dráždi mnohých, a žiaľ aj v Cirkvi, ktorí o ňom dokonca hovoria, že nie je pravoverný a dobrý pápež. Tu mi prichádzajú na myseľ slová Pána Ježiša: „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás“ (Jn 15,20). Ale „nič nie je nové pod slnkom“ (Kaz 1,9), ako zvyknú hovoriť ľudia: história sa zvykne opakovať a my, ľudia, sme vo väčšine prípadov nepoučiteľní.

o. Jozef

Už od vstupu na mníšsku cestu sa s prevrpením stretávam s tým, aké rôzne predstavy majú ľudia o Cirkvi, ktorá je Ježišovým horčičným zrnko, a o ľuďoch, ktorí ju tvoria aj napriek svojim slabostiam a zlyhaniu. Návšteva súčasného pápeža ma v mnohom a dobrom naozaj „dostala“. Podelím sa s poznaním o Cirkvi a o ľuďoch v nej. Ako zaznelo vo vyjadreniach Svätého Otca nielen v Prešove, ale aj v Bratislave, nejde vôbec o jej triumf a politickú prosperitu.

„V očiach sveta je kríž prehrou. Aj nám hrozí nebezpečenstvo, že sa zastavíme pri tomto prvom povrchnom pohľade, že neprijmeme logiku kríža; že neprijmeme, že Boh nás zachraňuje dovoľujúc, aby sa na ňom vyzúrilo zlo sveta“ (Prešov).

Počas stretnutia s prezidentkou v záhrade Prezidentského paláca pápež František povedal, že „Slovensko je jedna báseň.“ Tieto slová môžeme vložiť do kontextu spoločného kráčania, pozvania k synodalite. Pápež akoby vytesnil z „básne“ pokušenie nádhery a okázalosti. Slová, že Cirkev nie je pevnosťou, mocenskou štruktúrou, ani hradom, mi v dobrom vyrazili dych. Tu sú jeho slová: „To je prvá vec, ktorú potrebujeme: Cirkev, ktorá kráča spolu a prechádza po cestách života s horiacou fakľou evanjelia. Cirkev nie je pevnosťou, nie je mocenskou štruktúrou, či hradom, ktorý je postavený na návrší, hľadiaci zhora na svet s odstupom a vystačí si sám“ (Prešov).

Slová o vyliečení človečenstva ma hriali pri pohľade na chlad ľudí, ktorí odmietajú spolupracovať na zmiernení negatívnych udalostí postcovidovej éry.

o. Igor

Pápež František povedal pri návšteve Slovenska niekoľko príhovorov a homílií. Zostal som hneď pri prvom príhovore, ktorý povedal pre Ekumenickú radu cirkví a ešte budem nad ním dlho premýšľať. Vyzdvihol by som z neho jednu vetu: „Rozlišovací znak slovanských národov, ktorý by ste si spoločne mali zachovať, je kontemplatívna črta, ktorá ide nad rámec filozofických a teologických konceptualizácií, vychádzajúc zo skúsenostnej viery, ktorá vie prijať tajomstvo.“ Kontemplácia je niečo, čo je pre nás čoraz vzdialenejšie. Stali sme sa ľuďmi činu, akcie, aktivizmu. Ak chceš niečo dosiahnuť, ak sa chceš niekam dostať, byť niekým, tak si „vyhrň rukávy a makaj“. O to viac ma mrzí, že sme túto činnosť preniesli aj do duchovného života. Musím sa postarať o to, aby som bol dobrý kresťan a potom sa hádam ku mne Boh skloní. Lenže práve kontemplácia nám hovorí o opaku. Kontemplácia nie je moja aktivita a nedosiahnem ju svojimi silami. Kontemplácia znamená, že Boh sa tajomným spôsobom dáva duši, je to Jeho dielo. Ja môžem pre to len pripraviť podmienky, teda pravidelne zotrvať v tichu v Pánovej prítomnosti. To sa dnes ale veľmi nenosí, pretože sme sa stali ľuďmi akcie a zážitku. No pápežovi Františkovi som nesmierne vďačný za tieto slová, pretože vnímam, že ich potrebujeme počuť, aby sme si naozaj zachovali túto kontemplatívnu črtu, nebáf

sa prijať tajomstvo, teda niečo, čo neviem uchopiť do vlastných rúk.

Br. Svorad

„Koľkokrát túžime po kresťanstve víťazov, po triumfálnom kresťanstve, ktoré by bolo dôležité a významné, oslavované a uctievané. Ale kresťanstvo bez kríža je svetské a stáva sa neplodným“ (Prešov).

Od prvých storočí boli kresťania pre svoju vieru prenasledovaní, potupovaní a zabíjaní. Kde je tu víťazstvo? Toto je triumfálne kresťanstvo? Čo na tom oslavovať a uctievať?

Pápež František pripomína len pravdu, keď povedal, že kresťanstvo bez kríža je svetské a stáva sa neplodným. Kríž je bláznovstvom pre nechápajúcich, je to tajomstvo, ktoré nemožno merať ľudskými šablónami. Každý jeden človek na svete má svoj kríž na mieru. Na druhý svet išť nič nevezmeme, ale treba sa tam nejako dopraviť. Jediným nepotopiteľným plavidlom je kríž. Majme nádej, lebo Majster ociachoval veľkosť a kvalitu každého kríža. Naše skutočné víťazstvo nás čaká v zaslúbenej zemi, keď sa vrátíme do domu svojho Otca, tak ako milióny našich svätých predchodcov. Ježiš Kristus – ktorý je sám najideálnejším vzorom pre mňa i pre teba – dal krížu a utrpeniu novú časovú dimenziu.

Br. Pavol

V homílii nám Sv. Otec priblížil význam a zmysel kríža. Ako ho svet vnímal v čase Krista, ako ho častokrát vnímame teraz a ako by sme sa naň mali pozeráť. Ako ho kontemplovať, prežívať a vnášať do svojho života. Ako ním obohačovať seba aj iných, ako byť jeho svedkom. Otázka: „Chceš byť mojim svedkom – svedkom kríža?“ vo mne dlho rezonovala a stále rezonuje. Byť svedkom kríža, Kristovho kríža, ktorý je Bohom a predsa si vybral kríž, aby sa k Nemu mohol priblížiť úplne každý.

„Svedok kríža si nepamätá krivdy z minulosti, nenarieka nad prítomnosťou, nepoužíva podradné spôsoby a svetskú moc, nechce vnucovať sám seba, nehľadá vlastné výhody, nepestuje falošnú zbožnosť a náboženstvo pretvárkou. Svedok kríža nasleduje len jedinou stratégiu, tú Majstrovu: pokornú lásku, ktorej dôveruje a nestará sa o prízemné víťazstvá, pretože vie, že Kristova láska všetko pretvára“ (Prešov). ■

BENEDIKTOVA ARCHA

O benediktínoch v Glenstale i Sampire a tiež o zmysle mníškeho života v dnešnom svete hovorí opát Brendan Coffey z Írska.

o. Ján: Slovenským uším vaše meno a názov kláštora pôsobia exoticky. Môžete nám o sebe povedať niečo bližšie?

Opát Brendan Coffey: Pochádzam zo západného Írska, z mestečka Ennis. Po strednej škole som vstúpil do diecézneho kňazského seminára. Môj biskup ma poslal študovať teológiu do Írskeho kolégia v Ríme. Tam som sa prvýkrát stretol s benediktínmi a začal uvažovať o mníšskom povolání. Po kňazskej vysviacke a ďalšom roku štúdia v Ríme som dva roky pôsobil v pastoračii v istej farnosti na západnom pobreží Írska. Pred budovou fary som mal na dohľad malý ostrovček s ruinami stredovekého kláštora, čo mi dennodenne pripomínalo moju túžbu viesť mníšsky život. Napokon som si povedal, že tejto túžbe musím dať šancu. S požehnaním biskupa som vstúpil do opátstva v Glenstal. Biskup mi neskôr povedal, že si myslel, že sa do polroka vrátim nazad do diecézy. Ale stal som sa mníchom a som ním šťastne až dodnes.

Prečo ste sa rozhodli vstúpiť práve do kláštora v Glenstal?

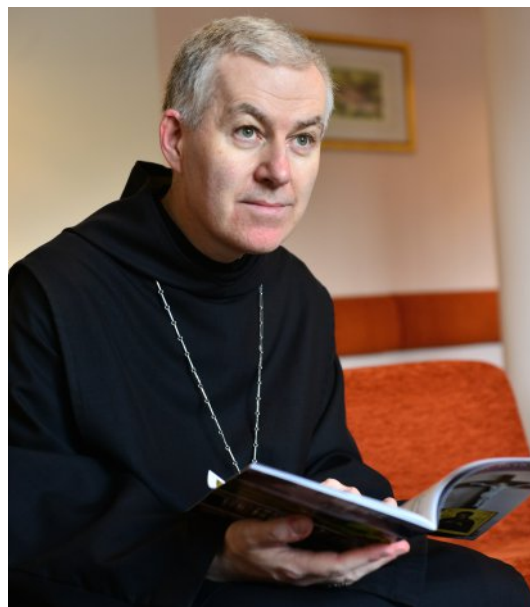
Bol to v tom čase jediný benediktínsky kláštor v Írsku.

Myslel som, že Íri majú bohatú tradíciu benediktínskeho života.

Benediktínske kláštory z čias stredoveku postihol podobný osud ako kláštory v Anglicku – boli zatvorené a ich majetky skonfiškované za vlády Henricha VIII., ktorý inicioval schizmu a vznik anglikánskej cirkvi. V Írsku pod anglickou nadvládou bolo dlhé storočia zakázané praktizovať katolícku vieru. Slobodu získala Katolícka cirkev v Írsku až v moderných časoch a až vtedy sa mohol v krajine obnoviť benediktínsky život.

Kedy sa teda benediktíni usadili v Glenstale a ako sa vášmu spoločenstvu vodí v súčasnosti?

Kláštor bol založený v „nepravom“ hrade, ktorý vyzerá ako stredoveká pevnosť, ale v skutočnosti ho vybudovala zámožná rodina z Anglicka v 19. storočí. Po istej rodinnej tragédii sa títo ľudia rozhodli sídlo predať a odsťahovali sa preč. Budovu s približne 250-hektárovým pozemkom odkúpil jeden katolícky kňaz z bohatej rodiny. Neskôr daroval celý majetok opátovi benediktínskeho kláštora v belgickom Maredsous. Tým opátom nebol nik iný ako dnes blahoslavený Dom Columba Marmion, pôvodom Ír. Vďaka tomu v roku 1927 zriadili šiesti mníši z Maredsous novú fundáciu kláštora v Glenstal. Dnes má naše spoločenstvo 32 mníchov. Najstarší mních v našej komunite má 103 rokov a najmladší 26. Vek zvyšných členov

spoločenstva je zastúpený rovnomerne. Spravujeme päťročnú strednú internátnu školu, veľkú farmu a menší dom hostí, v čom nám pomáha približne sto zamestnancov. Rodina našich laických obľáv zahŕňa okolo sedemdesiat členov.

Počas duchovných cvičení ste v jednej zo svojich prednášok prirovnali Benediktovu regulu k Noemovej arche v Biblii. Môžete nám vysvetliť tento obraz?

Do nášho kláštora v Glenstal prichádza veľa ľudí. Medzi nimi sú aj takí, ktorí vieru vôbec nepraktizujú. Ťažko povedať, čo u nás hľadajú a azda by to ani sami nevedeli vyjadriť. Často im chýba základná slovná zásoba viery. Myslím, že ich do kláštora priťahuje niečo, čo cítia, že stratili. V tomto zmysle hovorím o kláštore ako o arche – uchováva sa ňom kultúra viery, ktorá ľuďom v dnešnom svete stále viac chýba. Zdá sa, že kláštor im nanovo pomáha objaviť Božie stopy vo svojom živote.

Zmienili ste sa, že spomínaný najstarší člen vašej komunity vám poslal elektronickú správu, v ktorej sa živo zaujímal o vaše dojmy zo Sampora. Môžete prezradiť, čo bude obsahovať vaša odpoveď?

Krátko po príchode som zistil, že ma so Samporom spájajú dve skutočnosti, o ktorých som nevedel. V Írskom kolégiu v Ríme som študoval spoločne s Blažejom Štrbom, mladším bratom otca Františka, ktorý je členom vašej komunity. A pri mojom ročnom pobyte vo Washingtone sme si s najväčšou pravdepodobnosťou my dvaja vymenili hosťovskú izbu v tamošom Opátstve sv. Anzelma, hoci osobne sme sa nestretli. Čo sa týka kláštora v Sampore, prekvapila ma jeho priestrannosť a členenie, ktoré je vhodne prispôbené nárokom mníšskeho života. Veľmi sa mi páči interiér vášho kostola. Dominujú mu prvky kameňa, dreva a skla, ktoré sú použité harmonicky. Svedčí to o premyslenej vízii sakrálneho priestoru. S radosťou som sa zúčastňoval vašej krásnej liturgie. Čo sa týka vášho spoločenstva, je veľmi priateľské a pohostinné. Pravda, ste mladé spoločenstvo, nemáte skúsenosť s potrebou slúžiť starým a nevládnym členom, čo je bežná súčasť života v mnohých mníšskych spoločenstvách. Nachádzate sa vo fáze začiatkov, ktorá je plná nadšenia.

Čo je vaším osobným prianím pre Sampor?

Budem sa modliť, aby ste zostali pre Slovensko kláštorom, ktorým ste. Toto miesto bude na duchovnej mape vašej krajiny časom stále dôležitejšie. Možno viac, než sa nazdávate. ■

ZO ZÁPISNÍKA

Prežil som nádherný, pokojný týžden plný zaujímavých a obohacujúcich prednášok popretkávaných tichom, prechádzkami a snahou priblížiť sa viac k Pánovi.

Všetky prednášky, ktorých bolo 12, boli veľmi zaujímavé, obohacujúce a prinášali iný pohľad na Regulu nášho Otca sv. Benedikta. Je veľmi ťažké do pár viet vtesnať všetko čo by stálo za zmienku.

Chcem ponúknuť iba pár otázok, ktoré som sa pokúšal sám sebe zodpovedať, a ktoré mi vystáli z duchovných cvičení.

- Som prínosných členom nášho spoločenstva a jeho obohatením?
- Viem byť empatický a nezištne nápomocný iným aj na úkor svojho pohodlia a egoizmu?
- Som úprimný a skutočne pokorným, bez pretvárky a falošnej zbožnosti?
- Je milosrdenstvo voči druhým pre mňa na prvom mieste pri posudzovaní druhých?
- Plním dôsledne svoje povinnosti a požiadavky sv. Regule?
- Som úprimný voči sebe samému?
- Modlím sa srdcom a hľadám Boha v každej situácii, činnosti a v každom čase?
- Som odpútaný od svetských a materiálnych vecí?
- Som úprimne horlivý, alebo som horlivým z vypočítavosti?
- Je pre mňa Boh na tom mieste, ktoré mu náleží?
- Kým som pre Boha, keď má zahŕňať toľkými dobrami?
- Som dostatočne vďačným, ako a čím túto vďaku Bohu preukazujem?

Je to len malá časť otázok, ktoré som si počas duchovných cvičení kládol. Nie všetky odpovede, ak je človek úprimný, boli uspokojivé, no dôležité je mať sebareflexiu a chcieť sa posunúť.

Dosiahnuť zmenu seba samého je iste veľmi ťažké a náročné, vyžaduje si to častokrát veľké sebazapretie, avšak aj v tých náročných chvíľach a bojoch mi je povzbudením úryvok z Prológu našej Reguly, kde sv. Benedikt píše: „neopúšťaj preto hneď so strachom cestu spásy, ktorú možno začať iba cez úzku bránu“. ■

br. Pavol

LÁMANIE VIANOČNEJ OBLÁTKY

V každej rodine k nej určite patria zvyky či rituály, ktoré majú miesto iba v tento pre mnohých „najkrajší deň v roku“.

Myslím si, že k najkrajším zážitkom z detstva patrí prežívanie vianočných sviatkov v kruhu najbližších. A štedrá večera je rodinným vrcholom Vianoc.

Svoje tradície a štedrovečerné rituály má aj naša sampsorská mníšska rodina. Slávenie Vianoc začíname v kostole večerami a po nich sa presunieme do refektára, kde je už všetko pripravené. Štedrú večeru začíname, samozrejme, modlitbou a úryvkom zo Sv. písma z Evanjelia podľa Lukáša. Potom nasleduje spev kolied a príhovor predstaveného otca priora Vladimíra. Po jeho príhovore si ešte nesadáme k stolu, ale nasleduje zvyk, ktorý sme si „priviezli“ z materského kláštora v Tynci – lámanie oblátky. Je to zvyk tradičný pre celé Poľsko. Každý si vezme pripravenú vianočnú oblátku a obráti sa k svojmu susedovi s tým, že mu ponúkne, aby si z nej kúsok odlomil, pričom v tej istej chvíli si sám odlomí z jeho oblátky. Počas vzájomného lámania jeden druhému zablahoželá (niektorí bratia sa pokúsia aj o malú kázeň či báseň). Každý zo spolubratov zje odlomený kúsok oblátky. Takto sa rad-radom vystrieda každý zo spoločenstva. Keďže nás je v kláštore 18 mní-

chov, príde k 153 vzájomným lámaniam oblátky. Má to svoje čaro.

Táto tradícia sa mi páči aj z toho dôvodu, že v rodine, z ktorej pochádzam, máme podobný zvyk. Po úvodnej modlitbe a vianočnom vinši si sadneme k štedrovečernej večeri a každý si dá na pripravenú oblátku trochu medu. Potom si z nej kúsok odlomí a medovú oblátku si spoločne postupne podávajú. Deje sa to však bez blahoželaní či vinšů.

Neskúmal som a ani neviem, odkiaľ a v akom čase sa objavili vianočné oblátky v Poľsku či na Slovensku, ale podobnosť tradície lámania a delenia oblátky určite nie je náhodná – vystihuje čaro Vianoc a silu spolupatričnosti ako mojej rodnej, tak aj mníšskej rodiny. A za to som mojim predkom v jednej i druhej rodine veľmi vďačný. ■

Delba oblátky nie je známa v celom kresťanskom svete. Tento zvyk sa objavil v neskorom stredoveku v strednej Európe, rozvinul sa v 16. a 17. storočí a pretrváva dodnes najmä v poľskej tradícii.

Lámanie oblátky je vo svojej najhlbšej podstate zdieľaním lásky, pokoja a odpustenia blížnemu. Oblátka je znakom Ježiša, ktorý sa narodil v „dome chleba“, pretože presne toto znamená Betlehem – po narodení ho vložili do jaslí ako pokrm pre iných a o sebe hovoril ako o pravom chlebe. Preto deliť sa o oblátku znamená, deliť sa o Ježiša. ■

KONIEC SA BLÍŽI

Od začiatku výstavby nového refektára uplynú vo februári 2022 dva roky. Dnes už plánujeme jeho interiér.

Marián Goč a o. František plánovali 14. októbra umiestnenie lúč v refektári.

11. septembra montovali okná pracovníci z firmy Vamex.

1. októbra zateplovali brigádnic z Vavrečky fasádu nového refektára.

23. októbra sa dokončilo zateplenie fasády nového refektára.

27. októbra o. Damián, br. Pavol a br. Peter pomáhali o. Františkovi prepojiť novostavbu s Domom hostí.

STONÁSOBNE VIAC

Predstavte si, že na našom malom hospodárstve žije v tomto okamihu viac ako 200 zvierat (stav začiatkom novembra).

Neviem presne spočítať všetky sliepky a kohútov, a takisto nie sme si istí, či sú všetky ovce kotné (hoci je medzi nimi už niekoľko mesiacov nový baran), preto píšem viac-menej. Onedlho sa ale toto veľké číslo razantne zmenší, lebo mnohé zvieratá pre slávu kuchyne poputujú do mrazničiek. Zatiaľ však ešte všetky šťastne behajú po dvore – okrem šesťdesiatich vykrmených brojlerov, ktoré sa ledva vedia postaviť na nohy, nehovoriac o behaní. Navyiac náš šesťdesiatročný hlavný hospodár Vladimír dostal na svoje narodeniny darček v podobe siedmich húsat, čím sa počet zvierat ešte pred zimou nečakane zväčšil – chvála Bohu.

Možno že ste zvedaví, ako sa nám podarilo v tomto roku dopestovať hrozno. Určite zo štepov, ktoré sme sadili na jar, sme plody ešte nezbierali, ale úroda zo všetkých ostatných bola taká, že jej kvalitu nám závideli aj hostia z Moravy. Keďže sa ovociu u nás tak dobre darí, bratia Blažej a Pavol sa rozhodli zväčšiť počet ríbezlí a malín na našom pozemku, podobne ako

aj počet ovocných stromov, najmä čerešní a marhulí.

Nečakané udalosti sa dejú aj s našou pôdou. Mnohí už iste viete, že sme vyorali nový kus poľa. S pomocou našich nenahraditeľných brigádnikov sme zasadili cesnak aj cibuľu. Ale asi nikto z vás nevie, že aj nad novou prístavbou kláštora máme kúsok výbornej zeme, kde sme takisto zasadili cesnak! Je to novovzniknuté „konkurenčné družstvo“ otca Františka. Všetci sme zvedaví, akým smerom sa bude táto iniciatíva vyvíjať.

Musím povedať, že práca s pôdou je naozaj mimoriadnou skúsenosťou. Na jar sme do jej rúk zverili veľa semienok a na jeseň sme dostali asi stonásobne viac. Zrejme je to spolupráca priamo s Bohom, ktorý celú zem vlastní: pôda sa nebude predávať navždy, lebo pôda je moja (porov. Lv 25,23). Áno, pôda nielenže patrí Bohu, ale sa mu aj podobá: vo svojej nezištnej službe voči nám je neúnavne trpezlivá. ■

22. septembra sme dakovali Bohu za úrodu a ľudí, ktorí nám pomáhajú pri poľnohospodárskych prácach.

DUCHOVNÉ SPREVÁDZANIE

o. Ján

„Ján, ako sa po slovensky povie pupok („belly button“)?“ Opýtal sa ma otec Romuald Meogrossi, františkán, ktorý vyučoval seminár pastoračnej teológie na Katolíckej univerzite vo

Washington. Sedeli sme sa na seminári šiesti: dvaja Američania, dvaja Ukrajinci, Kórejčan a ja. Jeden z Ukrajincov spomenul v reči pupok a otec Romuald sa nasledovných dvadsať minút zabával otázkou, ako sa toto slovo povie v rôznych rečiach. Odpovedal som chladnou poznámkou, že nechápem, prečo na seminári z pastoračnej teológie márnime toľko času takýmto neúčinnými vecami.

„Konečne!“ Vzdychol si na moje prekvapenie náš vyučujúci. „Už som nedúfal, že sa mi niektorého z vás podarí vyprovokovať. Áno, viedli

sme neúčinnú debatu. Prvá zásada, na ktorú musíte pri duchovnom sprevádzaní pamätať, je, že čas, ktorý venujete rozhovoru, sa nemeria kritériom užitočnosti. Buďte pripravení pozorne počúvať druhého, aj keď sa vám to zdá byť neúčinné. To najdôležitejšie pri duchovnom sprevádzaní totiž nie je obsah rozhovoru, ale samotný človek, ktorého máte pred sebou.“

Duchovný rozhovor je služba, ktorú v kláštore poskytujeme našim hosťom dosť často. Tajomstvo tejto služby mi poodhalil otec Romuald. Naučil ma byť pozorný a počúvať. Na to je potrebné vzdať sa svojich očakávaní, predstáv a predsudkov; v určitom zmysle sa „vyprázdniť“, tak ako Ježiš, ktorý sa „zriekol seba samého“ (doslova „vyprázdnil sa“), keď sa stal človekom. A byť prítomný pre jedinečnú bytosť, ktorej načúvam. ■

NEROZUMIEM. HĽADÁM

o. Cyprián

Odkedy som od Svätého Otca Františka počul slová: sloboda, kreativita a dialóg, som znepokojený. Pápež do mňa zasadil úzkosť, alebo skôr zničil môj doterajší pokoj. To, čo zažívam, je druh

citlivosti, ktorý vždy prichádza s hľadaním Boha. Viem, že to, čo sa stalo doteraz, už nestačí. Odpovede, rozhodnutia, uznesenia. Zároveň neviem, čo táto výzva znamená. Ako na ňu odpovedať? Čo sa odo mňa očakáva? Čo bude zajtra? Čo znamená Božia vôľa?

Neviem po taliansky, a tak keď som v katedrále z dôvodu zlyhania systému namiesto simulátneho tlmočenia počul len praskanie v slúchadlách, nezachytil som pár viet z prejavu. Bolo to z pasáže o slobode. Vrátil som sa k nim po návrate z bratislavského Dómu.

Pápež povedal: „Niekedy je jednoduchšie nenechať sa vyprovokovať konkrétnymi situáciami a kráčať ďalej tak, že opakujeme minu-

losť, bez srdca, bez rizika voľby: radšej sa vliecť životom a robiť to, o čom druhí rozhodujú za nás.“ Sloboda je veľmi často púšť, ťažký boj a práca.

Vrátil som sa do kláštora a od 13. septembra sa stále pýtam: Ako byť slobodný, tvorivý a v dialógu v rytme zvončeka, detskej závislosti, poslušnosti, kompromisov, chudobných zdrojov? Aká je cesta, na ktorú ma povolal Pán? Ako môžem čítať znamenia Pána? Ale aj: Mám odvahu čeliť tomu, čo sa mi ponúka? Mám silu byť verný Božiemu volaniu?

Prišiel pápež, Peter našej doby... Myslel som si, že bude mojou silou. Nebol som sklamaný. Je! Ale inak, ako som očakával. Vyžaduje odo mňa viac. Kto? František? Nie! Ježiš v službe rímskeho biskupa. ■

ZDANLIVO SKRYTÍ

Mária si sadla k Pánovým nohám a počúvala ho. Marta však mala plno práce s obsluhou.

Obhliadnuc sa za návštevou pápeža Františka u nás, prišiel mi na um práve tento text z Evanjelia podľa Lukáša (porov. 10,38-42). Väčšina veriacich sa rozhodla ísť na stretnutie s pápežom ako pútnici – podľa vzoru Márie – sadli si a počúvali. No mnohí iní sa rozhodli ísť na stretnutie s pápežom podľa vzoru Marty – ako tí, ktorí obsluhovali. Spolu s manželkou sme sa rozhodli, že budeme v druhej skupine – pracovnej. Po registrácii sme dostali email s potvrdením, že s nami počítajú ako s dobrovoľníkmi. A o niekoľko dní sme už boli zaradení na konkrétne pozície. Nevedeli sme, čo nás čaká, a čo očakávajú usporiadatelia od nás.

Dnes môžeme konštatovať, že stretnutie s pápežom podľa vzoru sv. Marty má svoju výnimočnú a jedinečnú atmosféru, ktorá je celkom iná ako cesta „klasického“ pútnika. Absolvoval som niekoľko pútí na stretnutie s pápežom – v roku 1995 v Levoči, 1997 v Zakopanom, 1999 v Ríme a v r. 2003 v Bratislave – boli to stretnutia s dnes už svätým pápežom Jánom Pavlom II. V roku 2009 som bol na stretnutí s pápežom Benediktom XVI. v Brne. Všetky tieto stretnutia mali v mojom živote svoj obsah, čas a miesto, a spomienky z nich sú navždy uložené v srdci pútnika sediaceho a počúvajúceho pri Pánových nohách.

Stretnutie s pápežom Františkom v Šaštine však bolo celkom iné. Bolo to stretnutie pútnika, ktorý obsluhuje a pri svojej službe iným bratom a sestrám a samotnému Svätému Otcovi nemá čas počúvať jeho slová, lebo všetka jeho služba je zameraná na to, aby sa jeho bratia a sestry cítili prijatí, dostatočne informovaní, v bezpečí, a tak mohli v pokoji a radosti vítať pápeža a byť s ním účastní na Eucharistii. Sv. Benedikt vo svojej Regule píše, že všetkých prichádzajúcich treba prijímať ako samého Krista, o to zvlášť, ak ide o jeho nástupcu, ktorý má dnes meno František.

Motto pápežovej cesty bolo: „S Máriou a Jozefom na ceste za Ježišom.“ Mária sedí a počúva. „Svätý Jozef nám pripomína, že všetci tí, čo sú zdanlivo skrytí alebo sú „v tieni“, môžu v dejinách spásy zohrávať nenahraditeľnú úlohu.“ Nech sú tieto slová pápeža Františka z jeho apoštolského listu *Patris corde* odmenou všetkým „Martám“, ktoré posluhovali na druhej strane oltára. ■

Selfie na pamiatku zo služby pápežovi.

SLOVÁ AKO SVETLO

Pápež František inšpiruje nielen mníchov, ale celú benediktínsku rodinu.

Vierka

„Každý je darom a môže zo svojho života, zo svojho vlastného života urobiť dar“ (Košice).

Každý deň dostávam dary plným priehŕstím, a teda ako môžem byť darom? Veľa som dostala a tajne dúfam, že v priebehu života som nejaký ten darček aj odovzdala. Rozdrobené do vzťahov bežného dňa, byť darom znamená vedieť sa zastaviť a počúvať práve tých, ktorí to potrebujú, počúvať, počúvať aktívne, prijať ich slová, pohľadiť, povzbudiť. Nájsť si dostatok času, vychádzať z potrieb druhého, ochotne pomôcť, ponúknuť riešenie. S láskou usmerňovať svoje deti. Mať úctu k všetkým, najmä k starším, ktorí odovzdali svetu to, čo odovzdať mali v prospech života. Láska je základ nášho bytia v službe iným, v prejavovaní úcty, v považovaní druhého za väčšieho ako som ja.

Jozef

Oslovili ma tri myšlienky Svätého Otca z jeho príhovoru v Šaštíne.

VERIŤ. Príkladom je v prvom rade Panna Mária, a to tým, ako sväto žila. Aj keď bola skúšaná, vždy verila. Svätý Izák Sýrsky píše: „Viera sa má chápať ako stále rastúce ponáranie sa do poznania Boha skrze očisťovanie srdca a mysle, kým nepríde okamih, kedy ho uvidíme z tváre do tváre. Vtedy viera skončí a ostane už len láska.“

NEZASTAŤ. Každým dňom treba rásť vo viere, nesmieme sa uspokojiť, lebo vtedy prichádza pokušenie. Veľmi ľahko príde hriech.

SÚCIT. Nežijeme sami pre seba. Sme Božie deti a mali by sme myslieť na tých, ktorí žijú v chudobe. Vedieť sa podeliť.

Veriť a nezastať – to je najväčšie a prvé prikázanie: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svo-

jou myslou“ (Mt 22,37-38). Súciť: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého“ (Mt 22,39).

Miloš

„Práve tam, kde si myslíme, že Boh nemôže byť, práve tam vstúpil. Aby zachránil kohokoľvek, kto je zúfalý, chcel okúsiť zúfalstvo“ (Prešov).

Pre mňa je ťažké pochopiť, ako mohol okúsiť zúfalstvo Ježiš, ale dáva mi to nádej, že zúfalstvo, ktoré niekedy zažívam, má zmysel. A nemusí to byť znak mojej slabosti, práve naopak, môže to byť príležitosť ísť viac do hĺbky.

„V duchovnom a cirkevnom živote máme pokušenie hľadať falošný pokoj, ktorý nám zaručuje bezproblémový stav namiesto evanjeliového ohňa, ktorý nás znepokojuje, ktorý nás premieňa“ (Bratislava).

Falošný pokoj mi občas vyhovuje. Mám stálu prácu, stály príjem, určité postavenie, tak načo zbytočne vstupovať do konfliktov. Veď na povrchu všetko vyzerá dobre. A tu si uvedomujem, ako mi chýba evanjeliový oheň, ktorý ma znepokojuje, ktorý ma premieňa. Iba oheň v srdci pohne srdcom druhého.

„Zdieľanie, to bol štýl prvej kresťanskej komunity: jednomyseľne zotrvali na modlitbách, kráčali spoločne (porov. Sk 1,12-14). Aj sa hádali, ale kráčali spoločne“ (Bratislava).

Táto myšlienka od pápeža Františka ma úprimne teší. Lebo skutočné spoločenstvo sa musí hádať aj kritizovať, lebo by bolo bez lásky. Z lásky kritizujem, z lásky podnecujem oheň, aby sme sa posúvali, no zároveň kráčali spoločne. Tu vidím mnohé odpovede aj na naše oblátske spoločenstvo, ktoré sa ešte len rodí a vytvára si budúcu podobu. ■

ŽIADNE ROZPTYĽOVANIE

Keď sa rozhodli pre sobáš, vedeli s istotou: bude to v Sampore

– u benediktínov, s ktorými sa Kamila zoznámila pred pár rokmi, keď sem prvýkrát prišla na meditačné stretnutie s niekoľkými ďalšími Poliakmi. Odvtedy sa sem každý rok vracia. Lukáš navštívil kláštor aj počas turistiky po slovenských horách.

„Neviem si to vysvetliť, ale od prvej návštevy som s týmto miestom citovo veľmi zviazaná,“ hovorí Kamila, keď je dva mesiace po svadbe znovu na návšteve v Sampore. Áno! Svadba sa skutočne konala v našom kláštornej kostole, v ktorom ich manželskú lásku 10. septembra požehnal o. Jozef.

„Uvedomujeme si, že je to jedinečná situácia, keď sú na svadbe prítomní len mladomanželia, kňaz a dvaja svedkovia,“ hovoril Lukáš v septembri, tri dni pred svadbou. „Navyše nikto z našej rodiny nevie, že sme na Slovensko neodišli kvôli horám, ale za účelom uzavretia sviatostného manželstva.“ Prečo?

Kamila a Lukáš sa stretli vo Varšave v spoločenstve kresťanskej meditácie. Cesta pokoja, koncentrácie a všímavosti je súčasťou ich kaž-

dodenného života. O to viac chceli, aby sa začiatok ich manželského života niesol v podobnej klíme. Pri klasickej svadbe sa to zdá byť nemožné.

Týždeň po návrate navštívili Kamiliny rodičov a ukázali im fotky zo svadby. Po chvíli zdesenia nasledovali gratulácie a veľká radosť. O mesiac neskôr sa naskytla príležitosť povedať Lukášovým rodičom o sobáši. Tentoraz to bolo náročnejšie. Mladý manžel pochádza z poľskej Kurpie, z veľmi tradičnej rodiny, kde sa pestujú zvyky a tradície. Aj tentoraz boli rodiča prekvapení, ale tiež znepokojení: nechápali pohnútky takéhoto riešenia a vedeli, že ostatným členom rodiny nebude ľahké vysvetliť, prečo sa ich syn takto rozhodol.

„Nepochybujeme však o tom, že sa oplatilo vybrať si takúto cestu – do Sampora, pre dvoch, a tak začať dobrodružstvo manželskej lásky,“ – tvrdia Kamila a Lukáš a oznamujú, že nasledujúce výročia svadby by chceli tiež sláviť s benediktínmi. ■

Kamila a Lukáš na svätej omši, pri ktorej uzavreli sviatostné manželstvo.

SKORO AKO DOMA

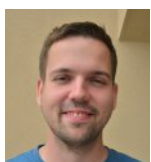
Pred začatím akademického roka sa seminaristi z Bratislavy a Trnavy zúčastnili na duchovných cvičeniach, ktoré viedol o. Vladimír.

Martin Gira, Bratislava

Bolo pre mňa veľkým povzbudením sledovať, že aj viaceré nezasvätené osoby prichádzali do kláštora, aby sa zúčastňovali jednotlivých modlitieb a mohli tak prežívať vzácne chvíle stretnutia s Pánom. Oslovili ma aj spoločné modlitby celej komunity mníchov za tých bratov, ktorí preberajú týždňové služby v rámci komunity. Bolo to pre mňa pripomenutím toho, aký veľký význam majú obdobné služby v našom kňazskom seminári. Okrem iného otec prior prízvukoval, že neraz sa my ľudia správame tak, akoby všetko záviselo od nás. Práve z tohto dôvodu sa nám zdá, že nepotrebujeme ani poslušnosť, ani dôveru v Boha. Avšak pri absencii dôvery nemôže vzniknúť skutočný vzťah s Ním. ■

Krištof Martinák, Trnava

Bez očakávaní som bol prekvapený nielen miestom, ale aj „duchom“ celého prostredia. Brat Svorad nás prijal veľmi srdečne a cítili sme sa, myslím, všetci skoro ako doma. Najväčším prekvapením až tajomstvom ostáva pre mňa obnovenie mníšskeho života v pôvodných rozmeroch v dnešnej dobe, keďže kláštor vo svojej podobe funguje len zopár rokov, ale nadväzuje na korene benediktínov pôsobiacich na území dnešného Slovenska.

„Nečakajme na vhodnejšiu príležitosť, táto môže byť tá najlepšia,“ zaznelo v jednej z prednášok, a rozhodne príležitosť mať duchovné cvičenia práve v Sampore s o. priorom Vladimírom bola naslovovzatá najlepšia príležitosť. ■

Adrián Gál, Veľká Mača

Vo vašej komunite ma zaujali vaše modlitby. S radosťou som chodieval na modlitby, pretože všetky boli spievané. Páčilo sa mi, keď si po kompletórii mníši podali znak pokoja pred spánkom. Mariánska antifóna bola nádherná a polština ju urobila ešte krajšou. Bol som milo prekvapený, že otec Kasan svoje prednášky zbytočne nenáťahoval. Boli to zaujímavé a časovo prijateľné prednesy.

Vrátil by som sa do Sampora pre úžasnú prírodu i pre kuchyňu, ktorá nemala chybu. Vždy boli podávané čerstvé a chuťovo vynikajúce jedlá. Aj pre mníchov, lebo z nich vyžaruje pokoj a radosť. ■

Jakub Jurkovič, Senica

Čo ma prekvapilo, bol spôsob, akým sa odohráva obed. Byť ti-cho a iba počúvať, a to literatúru, je niečo, s čím som sa pred Samporom nestretol. Možno preto mi to občas robí problémy, najmä ak sú okolo mňa ľudia, ktorých poznám. Je občas ťažké zabrániť určitej komunikácii. A musím ešte dodať, že ako organistovi sa mi veľmi páčila pestrosť spevov a nápevov počas svätej omše, ale aj počas modlitby liturgie hodín. Celkovo duchovné cvičenia s otcom Vladimírom boli najplodnejšie v mojej doterajšej praxi. Myšlienka, ktorá mi utkvela v pamäti, je, že „smerujeme k Bohu a Boh je láska“. Je to asi preto, lebo to bol prvý podnet na to, aby som si hlbšie uvedomil, kto a aký je Boh. ■

VERNÝ TESTAMENTU

Povedať o ňom, že je z Oravy, napovie veľa, ale nie všetko.

V prvom rade je to Kasan – syn rodičov Anny a Mateja a brat desiatich súrodencov (šesť bratov a štyri sestry). Pre pochopenie priora slovenských benediktínov a zároven obnovovateľa benediktínskej tradície na Slovensku je potrebné vrátiť sa na Oravu, a to do dedinky Vavrečka.

„Ešte predtým, ako sa narodil prvý zo súrodencov (Jozef – neskôr kňaz, zomrel ako 48-ročný), rodičia prišli o tri deti, ktoré zomreli pred narodením. Mama krátko pred smrťou hovorila, že jedno z jej nenarodených detí ju prišlo navštíviť z druhej strany života. Bola to dcéra, ktorá jej spomenula dvoch nenarodených bratov. Takže počítajúc aj týchto súrodencov spolu by nás malo byť 9 bratov a 5 sester,“ hovorí o. Vladimír.

Dom plný ľudí. Dom, kde bol Boh na prvom mieste a láska k nemu vyústila do vzájomnej úcty a oravských hodnôt: jednoduchosť, radosť a pracovitosť. V takomto dome sa formoval budúci kňaz a mních.

„Samozrejme, keď sme vystrájali, mama povedala, že také zlé deti nie sú nikde na svete. Keď k nám však prišli hostia, stíchli sme a počúvali, o čom sa rozprávali. A oni sa čudovali, akí vychovaní sú tí malí Kasanovci,“ spomína s úsmevom o. Vladimír. Puto medzi dieťaťom a matkou je najsilnejšie na svete. Vladimír o ňom v básni „Vyznanie“, venovanej mame, napísal: „Nuž, keď ma do svätyne života Boh vovádzal, nevedel som povedať, ako veľmi sa mi páči. To jediné, čo som vtedy sotva dokázal, dal som cítiť, že som, že žijem – to vraj stačí.“

V obraze rodiny dominujú spomienky na matku. Otec, spoločenský, zábavný a obetavý, musel tráviť veľa času v práci, aby uživil veľkú rodinu. Bol mäsiarom. Najväčšiu lekcii manželskej lásky dal svojim deťom na sklonku života (zomrel vo veku 58 rokov). „Keď pre chorobu už

O. Vladimír so svojimi sestrami: Emou, Alenou, Irenou a Annou.

nemohol pracovať, rodičia znovu prežili mladícku lásku. Konečne bol vhodný priestor na nežnosti, rozhovory a veľkú vzájomnú starostlivosť. Ako dospelí sme to sledovali s dojatím, a sú to tie najkrajšie spomienky na lásku našich rodičov,“ spomína o. Vladimír.

„Žíte v porozumení, pokoji a láske“ – to je testament, ktorý deťom zanechala umierajúca Anna. Ôsmi, ktorí si založili vlastné rodiny, odovzdali túto múdrosť v štafete generácií svojim 38 deťom. Tie zase ďalšej generácii pravnukov Mateja a Anny, ktorá má dnes 39 členov.

Porozumenie, pokoj a láska – je tiež kľúčom k ochopeniu Vladimírovho duchovného otcovstva. „On je dobrota a obetavosť sama, toto chcela nás naučiť naša mama. Aby sme lásku, ktorú sme od nich dostávali, ďalej okolo seba ľuďom rozdávali,“ napísala v básni o bratovi sestra Alena.

Aby ste sa o tom presvedčili, stačí sa s o. Vladimírom osobne stretnúť alebo navštíviť bratov benediktínov v Sampore, ktorí sú ďalším – duchovným potomstvom Mateja a Anny Kasanových. ■

Ty, Chlieb života,
chceš byť sýtený...
Ty, Žriedlo živej vody,
žíznivo túžiš po nás...

Ty, Brána neba,
klopeš na ľudské srdcia...
Ty vchádzaš a prenikáš
svätosťou náš svet...

Kto je Tvoja matka?
... rozdáva Ťa hladným
v každodennej láske
ako Otcov dar...

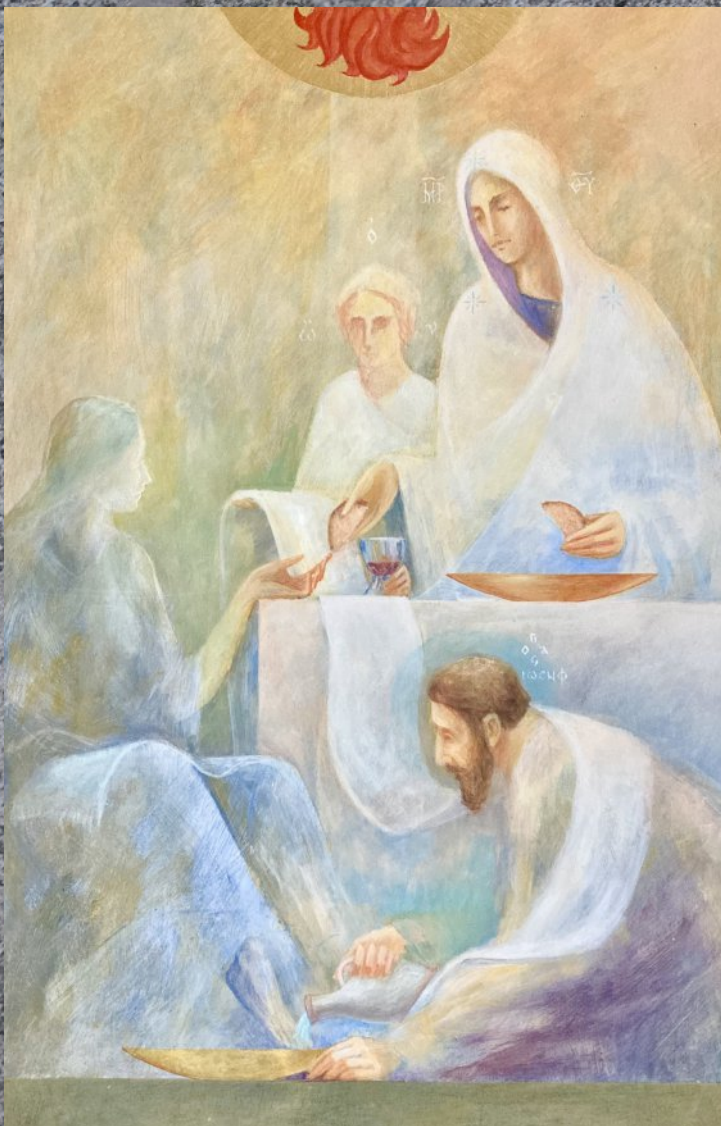
Kto sú Tvoji bratia?
Spútaní láskou
v pokornej službe
sa dotýkajú rán...

Si uprostred!
... nazaretskej rodiny,
Poslednej večere,
zázraku v Emauz...

Zachráň ma pred hluchotou,
pred zamknutím srdca,
vstúp v každom blížnom
a zasadnime spolu...

V plameni Ducha
pretav ľudskú krehkosť,
zo všetkých periférií
ťahni rodinu k stolu...

...aby bola SVÄTÁ!

Jozef, Mária a Ježiš ako trojica kráčajú cestou premieňajúcou ich rodinu na poľnú nemocnicu pre štvrtú postavu – perifériu sveta. Sme v ňom ako Cirkev. Jej svätosť je v ujímaní sa každej jeho núdze modlitbou služby. V každej z postáv je kúsok teba a v tebe je kúsok každej z nich.

Centrom ikony sú dlane čakajúce na ovocie štedrosti Eucharistie – z rúk do rúk. Celý výjav trpezlivo opisuje synodalitu. Grécky výraz „syn-hodos“ znamená „spoločne kráčať“. Dynamizuje človeka pre cestu, pravdu a život. Nejde o získavanie večných zásluh, ale o všednosť svätého záujmu a čin reálnej rodiny – autentickej Cirkvi. Hľadá iskru radosti – nie v cite, ale v čnosti.

Trojjednosť Boha symbolizujú tri misky. Hore sa vyníma oheň Ducha. Odtiaľ zostupuje svetlo v oblačnom páse cez Syna, v nenápadnom geste Ježiša „mládežníka“, k poháru – kalichu s vínom. Skutočný dúšok radosti pre hosťa z periférie. Matka ako tvár Cirkvi je tu s láskavým pohľadom a štedrosťou rúk, podáva „chlieb náš každodenný“. Pod ním, cez stuhu Božie slovo zostupuje do služby kľáčiaceho Jozefa. Boh Otec pozýva k nehe lásky Zeleného štvrtku, k pokore poslušnosti umývaním nôh. Pestún Krista vylieva mystérium krstu na nohy žene, aby farby nôh ožili rovnako ako na rukách pri službe chleba. Mánotratne milujúci Otec pri špine nôh neváha pokľaknúť, aby pokorným bozkom zmyl ich hriech, a ponúkol našim predsudkom srdce. ■

o. Jozef; autor ikony: Jaroslav Halmo; autor básne: sr. Lucia OSsR

